

R E G É L Ő.

PESTEN csötörtökön martius 6^{kán} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi dija helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

ELŐFIZETŐ SZÉPNEM.

Botka Therézia, Morvay Károlyné.
 Buday Justina, özv. Ibrányi Józsefné.
 Schwahhoffer Aloysia, Pregardt Jánosné.
 Zmeskál Zsófia és Zsuzsanna kisassz.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

L o r d H o w t h. *(Folytatás.)*

Lord Howth vissza voná magát; mert az alázatos te-remtmény iránt minden gyengéd tekintete mellett is undorodott természete a' patkányok látásán, melly irtózdása hihetően ama regéből vette eredetét, mellyet neki gyakran még a' gyermekszobában beszéltek-el, t. i. hogy a' Howth háznak utolsó csemetéje illy nemű állat által fogja halálát találni. Mihelyt a' lord magát vissza vonta, a' patkány csendesen maradt, 's reá pillantott, és pedig, mint a' lord poetai phantasiája szerint vélte, valamelly háladatossági kifejezéssel. Már akár mikép volt, az ő képzelődése felgerjedett, 's nyugottan maradt.

Az állatocska neki bátorodván ismét közelített; mozdulása közben annak hátán három kis vércseppeket vett a' lord észre, mellyeket a' reggel megmentett patkányon is látott, és így nem kételkedhetett, hogy ugyan azon állat volna; ennél fogva rendkívül csudálkozott egy patkánynak illy lágy érzelme 's indulatján.

A' kis állat még közelebb csuszott, a' lord pedig ismét visszavonult; erre a' patkány is mintegy szemérmesen fordult vissza, de nem mintha félne, mert fénylő kis szemeit mindig szabadítójára függeszté, 's minden mozdulatjai hálája bebizonyítását látszottak akarni. A' lord mind inkább kezdé

gyönyörködni az állatnak sebes közelítésén, majd ismét hirtelen vissza térésén, 's igen érdeklé őt ama rendkívüli körülmény, hogy a' parányi jószág elsőben is a' házhoz vezető utra, aztán a' lordnak külön szobájára talált, és pedig a' malomtól olly jó távolságra.

Illy csudát sokkal nehezebben tudott volna megfogni valamelly közönséges eszű férjfi, mint ama természetes állítást, hogy ez egy más patkány lehetne, melly történetből hasonlóan megsebesedhetett, valamint a' lord mai napi kegyességének tárgya. De ő inkább romantos mint köz érzékű ésszel bírt, melly finómabb érzésekkel párosodott; annyival inkább örvendezett tehát ama régtől fogva vallott, 's most hebizonyodott hirtelen nyert győzedelmén, hogy t. i. minden élő teremtmény valamelly nagyobb vagy kisebb mértékű okos elvvel van felruházva, melyet ő azonban léleknek nevezni nem bátorzkodott.

Minekutána a' lord vizsgálódása közben illy forma közeledés 's vissza rézzenésekkel egy idő telt volna, a' patkány lassan ama falhoz vonta magát, honnan kibujt volt, aztán pedig szabaditójára vetett huzamós második pillantása mulva hirtelen eltűnt.

Más nap reggel lord Howth elbeszélé a' történetet, sokat dicsérvén ön helyes ítéletét az alrendű állatoknak tehetségeik felől. Természetesen valamennyin hangos kaczajra fakadtak, 's mivel a' lord maga is nevetett, nem szakasztott félbe a' köz vidámság, de ő nagy lelkűen vitatta állítását, hogy az említett patkány ugyan az volt, melyet ő megmentett, 's hogy az halála bizonyítására ő utána egész a' házig és szobájáig jött vala. „Szürke szőrén, — mond a' lord, — ugyan azon agát-fekete csíkok látszattak, pofaszőrei éppen olly szembetünő hosszúak, és szemei éppen olly fényesek voltak.“ — Szóval egészen elhitette magával, hogy az ő patkánya volt, 's nem más.

Azonban nem terjedett annyira a' lordnak az állatok érzései iránt felvett véleménye, melly ama képzelésre vehetné őt, hogy még valaha megláthassa patkányát. Milly nagyon álmélkodott tehát, midőn szobájába jöttekor a' második, harmadik, negyedik, és így minden következő éjjel magát e' különös állattól látogatva szemlélte.

Tudta jól a' lord, hogy e' tárgy többszöri ismétlése azon boszorkodásnak teszi majd ki őt, hogy gyűlöletes észrevé-

telek 's gunyok tárgyává lesz; őrizkedett tehát ezen éjjeli látogatások nyilvános említésétől; noha a' patkány lassanként olly barátságos lett, hogy míg életmentője olvasott, őt mindig csendesen ülve tekintgeté, 's vizsgálta annyira, hogy a' lord gyakran félre tévén könyvét nevetve gunyolta esztelenségét, hogy magát egy patkánytól csudáltatni engedheti.

A' patkány látogatása minden éjjel tovább tovább tartott, míg végre egész éjre is terjedett azon óráig, melyben a' lord felkelt, 's öltöző szobájába ment, hova a' szemérmes állat őt soha se követte.

Egykor reggel ő uraságának álmélkodására véletlen az ebédlőbe is megjelent, éppen midőn a' társaság reggelihez akarna ülni: „Ej, kedves lord, ime itt van patkánya! — Howth, nem a' kegyed patkánya ez? Nézd csak ezt a' vén bajuszost; — Jupiterre mondom, ez az a' kis bajuszos!” Illyen 's hasonló felkiáltásokra fakadt egyszerre a' lordnak társasága, midőn a' kis állat amazoknak zabolátlan hahotáji közt egyenesen szabátítója lábaihoz csuszott, 's telepedett.

Erre sok ellenkező állítások következtek, ha valljon ugyan azon patkány-e ez, mely ama favágás reggelén a' tascó-kutya fogai közt volt. Minthogy a' szavak többsége az első véleményt vitatta, elhatároztatott, hogy ezután nemes gazdájok privilegiáltassék nem csak csudálatos történetének elbeszélésére, hanem hogy arra meg is esküdhessék, sőt valamennyi jelenlevőt, meg nem jelenésök különös büntetése alatt, tanúknak is idézhesse.

E' naptól fogva a' furcsa kis állat Roskerryben a' házbéliek sorába látszatott magát iktatni; mert a' lordtól megtekintett majd minden szobában ő is megjelent, mentőjének jelenléte oltalmául szolgált; lassanként a' kutyák is, mellyek vele ezen szabadságban (privilegium) osztoztak, megengedték neki, hogy velek a' kandalló tüze előtt felterített szőnyegen helyet foglaljon, 's uroknak kezeiből az első falatot elfogadhassa.

Míg a' lord vendégei nála mulattak, patkányának iránta viselt hű ragaszkodásán nem volt annyira megilletődve; de midőn azok elutazván a' lord néhány téli hetekre magán hagyatott, valódibb becsét tulajdonított magános szíve ezen fénylő kis szemek nyájas figyelmének, mellyek csupán a' lord pillantásaiból látszattak élni, 's várahanyszor ő hosz-

szas lovaglása, vagy a' környékbe tett kirándulása után házába lépett, valamely kellemes indulat nemét érezte, ha őt patkánya idvezlette. Készen is volt ez mindenkor jótevője elfogadására, mivel azonnal kibukott a' terem (szála) deszkázata alatt levő rejtekéből, hova urának távullétekor elzárkozott, azután pedig kiugrott, 's gyönyörködven öröme kijelentetésén, urának lábai mellett játszogatótt.

Kiket a' helyzetetés hevülő 's vágygyal telt szivökkel együtt magános életre kárhoztatott, könnyen el fogják érteni a' vonzódás ezen nemét. Minden szem, melly a' mieinket nyájas szeméremmel vizsgálja és.őrzi; minden élő lény, melly minket szeretete egyetlen tárgyaúl látszatik valóban választani, idővel szerencsénkre befolyást szokott nyerni. Nem édes-e olly hatalommal birni, hogy valamely idegennek lételét boldogítsuk 's élesszük, ha mindjárt ezen létel méltóságunk alá rendeltetett valamely állatnak rövid, 's komor tulajdona volna is?!

Ezen érzésekkel tette gyakran félre kezéből a' könyvet az elegant és közönségesen csudált lord Howth, midőn könyvtárában mulatott, hogy rendkívüli kedvenczével játszassék, mellynek könnyű és ügyes mozdulatai valóban éppen olly kellemesek mint mulattatók valának. Gyakran rajta kaphatta volna magát, hogy az állathoz szélvész, vagy szép napfény felől beszélgetett, mintha ez észrevételeit érthette volna. —

Végre hősünket más kötelességek hívák a' fő városba; 's minthogy ottani több hónapig tartandó elmaradását előre látta, nem akará picziny játszó társát elhagyni a' nélkül, hogy valamely móddal magát bizonyossá tenné, hogy azt ismét megismerhesse; mert a' vércseppek már rég eltűntek, 's annak ugyanazonságát (identitas) csak naponkénti megjelenése hiteté-el vele.

A' lordnak természeti ellenszenve(antipathia) ezen állatnem iránt még nem volt annyira meggyőzve, hogy magát valamely roszulérzés vagy borzadástól tartoztathatta volna, mikor a' kis jószágot térdére fektette, és egy arany fonalat kötött annak egyik lábára.

Látható meglepéssel türte azt a' patkány, 's az alatt kis fejét gyengéden dörzsölte a' kezekhez, mellyek a' fonál megerősítésével foglalataskodtak, csillámló szemeit pedig jótevője felé emelte, ki azokban valamely homályosító ned-

vet vett észre, mit a' lord phantasiája könnyeknek tartott. Szivecskéje dobogását könnyen érezhette, midőn gyengén szorítva tartá őt kezében, sőt egy csendes fájdalmi sohajtást is hallott, mely az állatnak sebesebb pihegéseivel elegyedett. Szükségtelen megvallani, hogy míg a' lord e' munkáját végzé, szegény kedvenczének fájdalmában nyílt szível vett részt: — a' közelebbi pillantásban ismét nevetett rajta, vagy legalább képzelte, hogy nevetett.

Azonban, valamint számtalan férjfiak sokkal komolyabb alkalmakban már ő előtte tették, nem sokára feltette magában, hogy többé patkányára vagy annak bújára nem akar gondolkodni, hanem hogy reá hagyja sorsának kedve szerinti elintézését, míg az alatt ő maga más felé fogja keresni boldogságát, 's elhatározá, hogy más nap a' fővárosba utazik. *(Folytatás következik.)*

N É P I S M E R T E T É S.

Maurok mivelődése. Egy albir-i tudósítás igen jeles rajzát adja az ott lakó Mauroknak. A' férjfiak szeretik az europaiszokásokat, Whist-et és kártyát játszanak, 's az asszonyoknak sokkal több szabadságuk van, mint akármely más mahomedani tartományokban. Kizárólag a' házi gazdaságra adják magokat, 's kivált gyermekeik nevelésére sokat tartanak. Szeretik a' muzsikát is, és a' theatrumot; sokan francziául, olaszul, spanyolul vagy angolyul beszélnek. Sidi Hamedan falusi kastélya izlésre mutat. Van ott egy könyvtár, 's angoly kert. — De mi a' Maurok miveltségét leginkább hirdeti, az az ott felállított iskolák nagy száma. Az elementaris, vagy kezdőoktatás nálok sokkal kiterjedtebb (!) mint franczia országban.

Tengeri isten-tisztelet Chinában. A' tengerek főistennéje Ma-tsu-po, másként Tin-hao (égnek királynéja) nevet visel, és szüz képében tiszteltetik, ki a' mint hiszik Fu-kien városában több századdal ez előtt bátyját csudamódon a' vízből megmentette, 's ez által magát a' tengerek istennéjévé emelte. Mindegyik hajóban láthatni képét, mely előtt szüntelen lámpa-világ ég. Ha valamely hajó el akar indulni, mindig valamely templomba vitetik a' bálványkép; ott áldozatok tétetnek lábaihoz; a' hadnagy magát többször a' földhez csapja, a' kapitány teljes forma-ruhában diszkedik. Ez után valamely színhelyre vitetik, hol őt a'

komédiások mulattatják. Ennek végén muzsikával a' hajóra vissza vitetik 's a' t. Ha valamely hegyfok (Vorgebirg) körül hajókáznak, vagy ellenkező szél fuj, ismét áldozatok tétetnek sertés vagy egyéb húsból; a' pap még égett vizet tesz hozzá, arany papirost éget, 's magát több ízben a' földre vetvén kiáltja: „engedelmeskedjete a' lelkeknek“ mire a' hajósok előrohannak, 's az áldozatot elköltik. Ha valamely folyó torkolatjához érnek, abba papirost darabokat hajigálnak. Ha szélcsend van, a' hajósok arany papiros - dobálnak a' vízbe; 's ha még se jó szél, azt gondolják, hogy az istenné rossz kedvében van, 's akkor békével várják - el az időjárást.

Fekete fogú nép. — Tunkin és Siam szigetben, mellyek, mint tudva van, hátulsó Indiának félszigetei közé tartoznak, a' lakosoknak olly fekete fogaik vannak, minővé a' mesterség csak teheti. Ezeknek megfestetésök mindig 3 vagy 4 napig tart, 's erre mind férjfi mind leánygyermek alá van rendelve, mihelyt 12—14-ik esztendejüket elérték. Az egész festés ideje alatt csak hig (flüssig) táplálékokkal szabad élniek, nehogy a' nyeldeklés által megmérgecsittessenek, mit az olly étkeknél, mellyeket rágni kell, megtörténni hisznek. Előkelők és közemberek, gazdagok és szegények mind alája vetik magokat e' fog-festésnek „mert — úgy mondnak — megbecstelenitené az emberi természetet, ha az embernek olly fehér fogai volnának mint a' kutyanak vagy elefantnak.

J E L E S M O N D Á S.

É l o t.

Mi az élet tünése?
Hogy öröminck csak árnyékok,
Kedvünk nem tölthetik,
'S reményink viz-buborékok!?

Boldog, ki nem születik!

Kisfaludy Sándor.

Nemzeti nyelv. Becsülni akármelly idegen nyelvet, illőség: megkülönböztetni más idegen nyelvek felett a' nemzeti nyelvet, szoros kötelesség.

Horvát István.

A' tudós élete hasonló egy szövétnekhez, melly másoknak világítván maga fogy: a' hirt pedig olly maghoz, mellyből elrothadása után terebély élőfa felségesen emelkedik.

G. F.

Erkölc nélkül lehetetlen a' boldogság, — és jóllét nélkül lehetetlen az erkölcs; mert a' csikorgó szegénység csak a' bűnök tanyája.

Udvardy Ján. közli R—l M.

K Ö L T É S Z E T .

Ő s v á r. (Végzet.)

Ekkor Gyula pajzsa esendült —
Furva hegyes kopjától,
Ámde ő is képet feszt —
Bojtva ifjú lángjától,
'S rügtön erre buzgányt markolt;
'S horpadt Geréb sisakja,
És csak hamar porba zuhant,
'S ömlött vére patakja.

Zajgó tapsok közepette
Tért lakába most Gyula,
'S eldődei szobrainál
Állt a' vivni nem pulya;
Édeni kéjben merengten
Nézdeli hős eleit,
A' mint illy tartalmú gyászdal
Zeng, és hatja füleit.

„Itt, hol hajdan két jó barát
Egymást egve ölelték;
Itt, hol köztem, 's Gyula között
Mennyei frigy kötötték:
Itt, könnyezem most bús fogoly
Szép reményem alkonyát,
Könnyezem a' kedves mátkát,
'S létem árva magányát.“ —

„Nem — bájhangú árva fogoly!
Bár ki légy már szabad vagy!“ —
Mond a' bajnok — 's a' bilincset
Nyitja, mely erős és nagy; —
Belép Gyulánk, 's im elébe
Bájkecsű lány térdeplett,
Ki vén atyja életéért
Szivhatólag esdeklelt.

„Angyal! — rebeg ifjú hősünk
Felemelve szép Lórát —
Geréb fajból nem vagyok én,
Ki áldom e' báj-órát,
Mellyben néked Ősvár ura
Kardos Gyula mondhatja;
Hogy szabad vagy, 's téged, atyád'
Szünt üzni a' sors karja.“

Lóra e' nem várt esetre
Szívéhez kap — 's elnémult,
Atyja pedig ekkép szóllal
Ki mind eddig csak bámult:
„Jer mellemhez deli bajnok,
Kardos igaz magzatja,
'S tudd, most ölel téged Keve
Apád leghűbb barátja“ —

Gyengülvén a' viszonzlítás
Bájöröme, könnyezve
Áldák-meg a' szeretőket
A' vén apák; 's kéjtelve
Harsogja a' vig lakosság:
„Soká éljen e' szép pár,
Benne, 's bajnok utójiban
Urát tisztelje Ősvár.“

Mennyei kéj, 's égi remény
Tenyész a' hős keblében;
'S térdre hulva esd szerelmet —
Amor ült szög-szemében. —
Lóra, kinek rokon szíve
Ugy hevült mint Gyulé,
Hű kebelre simul — 's rebeg:
„Örökre a' mátkáé.“

„Áldom titkos végzetedet
Ég! — így sohajt-fel Keve —
Hogy, mit hajdan két jó barát
Eltökélett, meg-leve;
'S gyermekeink őszvehangzó
Szívök eggyé olvada,
'S erre a' sors — öröd alatt
Legnemesb utat ada.“ —
Öröm-robaj zúg most szerte
Ősvár minden utszaján.
Gyula ennek okát tudni
Vágy, 's kinéz goth ablakán; —
'S im ősz atyját látja jönni
Néptömegtől kísérve. —
Zsibong a' pór a' jött aggban
Jó urát elismérve.

„Győztem apám!“ — imigy Gyula
Kardos karjába futva —
„Biztam fiam! mihelyt láttam,
Hogy általad lesujtva
Van már Ompold a' Geréb had
Legmarczonább vívnoka;
Ki veled vivott бүк alatt
'S porba dült vad szándoka“ —

„Legszebb bérét hős tettemnek
Apám! nem is gyanitod; —
Csak gondold-el Geréb hunyta,
Felmentette barátod,
'S mátkám' ama rút fogságból,
Mellyben ők, bár jámborok,
Tengődtek, míg a' kegyesség'
Engem nem küld hozzájuk.“ —

Mig e' történt, Keve siet,
'S édesdeden ölelik
Egymást az elnémult vénék;
Keblok édennek telik.
Könnyet ejt a' csoportos nép,
Bűvölve e' látványtól;
Könnyet ejt — de hála könnyez,
Melly jött hű jobbagyoktól. —

F. K u n f i József.

K Ü L Ö N F É L E.

T o l l - m a g o k.

XIX.

Sokan az olvasást egészen elfelejtenék, ha az étel-lajstromon és theatrum-czédulán nem volna minden nap egy kis gyakorlásuk.

XX.

Két emberosztály különbözteti-meg magát leginkább azzal, hogy más érdemeivel fényleni akar: az őseiben büszke üres urfi; és az inas, ki minél nagyobb uraknál szolgált, annál fényesebbnek véli magát, 's ekkor sem a' tisztos ő, sem a' fényes ur nem tehetnek róla, ha a' jámborok fény helyett homályt terjesztenek magok körül.

XXI.

Száz esztendővel ez előtt egy fej száz jó könyvet irt; jelenleg száz és egy kell, hogy egy valamire való könyvet irhassanak — mond egy német író, 's a' jó szomszéd mondott valamit.

Garay.

Szépség — Rútság. A' szépség muló kincs; a' rútság ellenben maradandó. A' rútság tehát nem változik. A' minő volt alakunk tiz év előtt, olyan tiz év után is. — Tehát nem vált o z n i! milly haszon! — A' szép minduntalan aggódik, majd betegségeken, majd egyéb eseteken; — ha éjjel roszul aludt, legottan el veszti tegnapi szép színét; ha éjjelezett, veresek szemei; ha felette nagy a' hőség, igen is elveresedik arcza. — A' tükörnek kell mindig vigasztalást nyújtani. — A' rútt ellenben folyvást nyugodt, mert ő mindig egyforma marad. A' szép gyakran nagyon is buta; a' rútt ellenben iparkodik legalább valamicske által tetszeni — 's eszét élesíti jobban; azért találni a' rútak közt sokkal több okosságot.

illés.

Mulattató. Hazánk egyik előbbkelő magyar városában azon alkalommal, mikor az — az ott mulató fenséges nádornak hódoló tiszteletül kivilágíttatott, nehány alsóbb rendű polgár is részt véve a' közörömben az utzákon és téreken kalandozott bámulván az általlátszó festéseket 's felírásokat. A' többi közt e' következőre találván „Serenissimo Josepho Palatino“ egymást tudakozva tüprenkedtek értelmén; míg végre egyik közülök — ki valaha a' Donatuson keresztül vergődött, deakosságát beakarván bizonyítani mint magyarázó elő állott, és egyet lökvén előbb vállával a' köpönyegén azt így adta elő: Sere — nissimó = szerencsés; Joseph — hó = József; Palatinó = Palatinus, az az: Szerencsés József a' Palatinus.“

K. W.

T a g r e j t v é n y

- 1) Jánbor férjfiu volt a' hajdani korban egészem;
Nád terem elsejiben; 's ketteje bölcse vala rég.
S. J. Z a l a v g y é b b l .
- 2) Fagylalt szívű fiú én! haddal törtem apámra;
Üsd fejem el, 's Görögök hajdani bölcse leszek.
L. K. E g e r b ő l .

Előbbi rejtvény: 1) Csillagokat. — 2) A' sertés, mert czipelőben jár; a' kutya pedig csaknem meztláb, egy kis öt felé szakadt bőrös bocskorban, melynek talpa sincs. — 3) Magához hasonlót. — 4) Czukor. — 5) Háború.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.